

În legătură cu originea și perioada apariției acestui codice medical, Relja Katić¹ ajunge la concluzii deosebit de interesante, dintre care reținem: a) că lucrarea, care reprezintă o sinteză a cunoștințelor medicale ale epocii, a fost scrisă pentru medici și că autorul trebuie să fi fost medic, cu o pregătire vastă; b) că în text sînt menționați autorii la ale căror păreri se fac referiri; c) că lucrarea cuprinde expresii grecești nu numai pentru a denumi termeni medicali ci și cuvinte din vorbirea obișnuită și uneori, expresii sîrbești scrise în caractere grecești; d) că ms. 517 nu este original, ci o copie; e) că originalul aparține sfîrșitului sec. al XIV-lea sau începutului sec. al XV-lea și, în fine, f) că lucrarea, care constituie un adevărat tezaur de terminologie medicală, a fost scrisă sub influența medicinei apusene.

O încercare de comparare a fragmentului nostru din ms 740 cu ms. 517 din Biblioteca Mănăstirii Hilandar ne duce la următoarele constatări: 1) Deși ambele au la bază binecunoscuta lucrare a lui Dioscoride, textul nostru se prezintă ca un fragment de lucrare devenită populară, în timp ce textul sîrbesc este un tratat complex, în care sînt expuse diverse probleme medicale. 2) Deși ambele sînt copii, fragmentul din ms. 740 a fost copiat de o persoană particulară, pentru uz privat, în timp ce manuscrisul sîrbesc a fost copiat pentru uzul medicilor, de o persoană cu cultură medicală. 3) Copia din ms. 740 a suferit influențe lingvistice polono-ucrainene, pe cînd copia sîrbească a suferit, cum afirmă R. Katić, influențe grecești dar și influența terminologiei latinești². Astfel, de pildă, în ms. 740 găsim *к р о н и к а* (f. 9^v) în ms. 517 găsim *wt ѿнѣтѣмѣ, срѣхскѣ се зокѣ копѣ* (f. 21); în textul nostru se folosește termenul *чорнобыль* (10^f), iar în cel sîrbesc *wt гѣнѣанѣ* (f. 33); lui *чѣкѣца* (f. 1^v) din ms. 740 în ms. 517 îi corespunde *wt лѣнтѣсѣлѣ сырѣч лѣштѣ* (f. 51).

Pe lângă aceste deosebiri, trebuie scoase însă în evidență și două importante trăsături comune: 1) ambele își au originea în binecunoscuta operă a lui Dioscoride; 2) ambele, drept este, pe căi diferite, determinate de relațiile culturale din evul mediu, au apărut sub influența înfloririi medicinei apusene.

5. În legătură cu particularitățile lingvistice ale fragmentului de farmacoterapie populară din ms. 740, trebuie menționată precizarea lui B.P. Hasdeu că el se deosebește de celelalte texte din miscelaneu caracterizîndu-se „prin nuanțele sale rutene”³.

Într-adevăr, spre deosebire de toate celelalte fragmente ale miscelaneului, care se caracterizează prin trăsături specifice medio-bulgare, limba fragmentului de care ne ocupăm are un caracter compozit și prezintă o mare varietate de forme, determinată de suprapunerea peste temelia slavă de sud a unor elemente din limbile slave vii de răsărit și de apus, care îi dau o coloratură aparte.

¹ Katić, *op. cit.*, p. 106 și urm.

² Vezi, de pildă: *асрѣмѣ* (f. 17); *арлѣнтѣм ѣлѣм* (f. 18); *антимоніѣмѣ* (f. 21); *wt колѣшѣ арменіѣшѣ* (f. 30); *wt ѿнѣрѣмѣ* (f. 32); *wt гѣмѣ арабѣшѣ* (f. 34); *wt малорѣм гранаторѣм* (f. 5) etc. (cf. R. Katić, *op. cit.*, p. 78 și 80) care dovedesc, după părerea noastră, cel puțin în terminologie, o influență latină.

³ B. P. Hasdeu, *op. cit.*, p. 184.